

Tuni: Dajame
1838
(of A. Blauche)

TECKNING

A F

JUNI-DAGARNE I STOCKHOLM

OCH DESS NÄRMASTE FÖLJDER

ÅR 1838.

(af Aug. Blanche)

Taffan är brokig,
Kanske ock tokig? —

STOCKHOLM, 1838.

NORDSTRÖMSKA Boktryckeriet.

Inledning.

»Ett folk, som frivilligt går in på förtryck och känner att det är förtryckt, förtjenar att vara slafvar; historien bevisar, att ett sådant folk allid snart finner en tyrann — Aldrig har någon tyrann ännu gjort slafvar; det är deremot en slafvisk anda hos folket, som formerar despoter — Det minsta samfund, der en fri anda är rådande, eger ingen beherrskare.»

C. Arfvedson.

Stockholm, som så länge varit i besittning af ostörd ro, har, liksom tröttad af hvardagslifvet och dess politiska fram- eller baksteg, under Juni månad föreställt en rikt omvexlande tafla, hvars målning Häfdateknaren visserligen ej lärer lemna åt glömskan; — Men desslörinnan torde ett utkast dertill tills vidare emottagas, åtminstone af dem, som sjelfva icke varit i tillfälle åskåda de mångfaldiga företeelserna.

Paris har allid varit vår Hufvudstads mönster, åtminstone till yttre snitten; men dess politiska bråg-

der ha icke kunnat fatta rot till efterföljd inom Svenska bröst; likväl kan Stockholm nu, en miniatyr, framställa Juni-dagar, i stället för Julii-dagarne, och hvem vet, om icke Juli-dagar äfven kunna komma, värdiga minnet och jmförelsen? —

Å ena sidan rustas ännu till med kulor och krut, hvarmed hvarje Gardist och Soldat, är rikligen försedd, förmodligen till strids, emedan de sällan brukas i annat afseende; men å den andra förspörjes ingen ting — Allt är lugnt och ännu synes fredliga medborgare le åt de krigiska rustningarne, under hopp om säkerhet till lif och personlig frihet, ehuru många obrottsliga och aktade medborgare redan äfventyrat den sednare och äfven befarat det förra, meddelst sabelhugg och hästrampringar, ty ännu vill man förmoda att klingan fullkomligen ej förmått upplösa Regeringsformens 16 §., som bjuder:

”Konungen bör rätt och sanning styrka och befordra, vrångvisa och orätt hindra och förbjuda, ingen förderfva eller förderfva låta, till lif, ära, personlig frihet och välfärd, utan han lagligen förvunnen och dömd är — — ; ingens fred i dess hus störa eller störa låta —.”

Tålmod och lugn, som ligga i Svenska lynnet, ha äfven under denna spänning visat sig; men bytes arresteringar och sabelhugg ut mot kulor och krut,

så torde Garnizon behöfva den förstärkning, hvarom talas, från åtskillige håll.

Juni-dagarne börjades lika lugna, som den milda natur, då inbröt och utlockade de förvintrade Stadsboarne till de konstlösa konserter, hvilka uppstämdes af de bevingade Amatörerne i de sköna lunder, hvar af vår krigiska Stad är omgifven; — och i menskans sinne vaknade, efter Skaldens ord, lefnadslust, mod och hopp. — Minnet af den store konstnären Wolffs sköna toner var ännu ljust intryckt i mångens själ; men behagen häraf utträngdes snart af andra känslor och företeelser af politisk och icke politisk, musikalisk och omusikalisk klang.

I:sta KAPITLET.

Ole Bull.

„Musik är en härlig sak. Den är ett rus, den är en förtjusning, en värld att lefva, att brottas, att hvila i, — ett haf af smärftull vällust, ofattligt, gränslöst som evigheten.“

Grannarna.

Herr Ole Bull, hvars ryckte, såsom Violinspelare, är känt öfver hela Europa, anlände till staden från Ryssland den beryktade månaden, och gaf sin I:sta konsert i Ladugårdslandskyrkan den 15:de.

Innan vi yttra något om hans spel, vilja vi lemna en kort beskrifning om denne märkvärdige mans lefnadsöden, som vi hört berättas af personer, hvilka stått i förtroligare förbindelse till honom.

Ole Bull är född i Staden Bergen, der hans nyligen afledne fader varit Apothekare. — B. bestämde äfven för detta yrke, ehuru han under tiden fick evertuera sig uti Violinspelning för Herrar Lemming och Lundholm. För att inhämta skicklighet uti de yttenskapsgrenar, hvaraf Apothekarne behöfva taga kännedom, fick B. afresa till Berlin, hvarest likväl smaken för musik snart tog så öfverhanden, att, efter 1 års vistande derstädes, B. skref hem till fadren, att han beslutat bli musikus och lemna det

slamrande laboratorium m. m.; hvarpå det svar följde, att han i sådant fall icke hade vidare försträckningar från hemmet att vänta. B. fortsatte icke destomindre med all ifver konstnärshämbanden och afreste från Berlin till Paris, hvarest han, genom lectioner äfven på Pianoforte, och musiks uppförande i mindre kretsar, förtjenade sin bergning samt så mycket dertill att han kunde köpa en god Violin, jemte nödige meubler m. m.; men en dag hade B. missödet, att blifva bestulen alltsammans. Högst bedröfvad häröfver skall B., enligt tradition, helt flux kastat sig i Seine-floden, i afsigt att sluta sitt vidriga öde; men lyckan vände nu om blad, B. upptogs med litet lif och lades på stranden. En äldre och en yngre dam kommo under tiden promerande förbi, stannade och betraktade den olycklige mannen, som de rätteligen ansågo vara någon främling, hvarföre det äldre fruntimret gaf befallning att låta föra den döende hem till hennes närbelägna logis, för att blifva vårdad. B. kom sig snart efter det förtvillade hadet, upptogs i den välvilliga damens hus, hvarefter han gaf den yngre, som var systerdotter till den förra, lectioner uti Piano-spelning. Harmonien spridde sig likväl snart äfven utom Instrumentet, och den unga Eleven betraktade sin Lärare med ömmare blickar, än som vanligtvis råda sådane emellan. Hvem som först gaf hjertat luft med uttalande af de betydande orden;

"je vous aime," derom äro meningarne delade; men
 imellertid förklarade B. deras ömmare förbindelse för
 den goda Tanten, och begärde hennes samtycke —
 Detta upptogs icke väl — Monsieur fick genast af-
 slag och den unga älskarinnan sändes bort till någon
 pension, för att undvika kärlekens faror — B. styrde
 då sin kosa till den verldskunnige Paganinis fäder-
 nesland, det af Grillparzer kallade Paradis, Italien,
 och uppehöll sig uti Milano. Till samma stad hade
 då äfven den klassiske Violinspelaren Beriot och
 hans för sång vidtberömda Fru Malibran från Paris
 anländt. — Desse annonserade en konsert, hvartill
 alla biljetter genast utsåldes; men dagen, innan kon-
 serten skulle gifvas, sjuknade Mr Beriot och Fruen
 kom derföre i stort bryderi. — Värden i Hotelet
 tillkallades, för att lemna råd om nödige anstalters
 vidtagande för konsertens inställande, men han före-
 slog i stället en ung resande Violinspelare, som äfven
 bodde i Hotelet och, efter Vårdens omdöme, ej spe-
 lade en slät Violin, att öfvertaga executionen af de
 annonserade numrorne för Violin. — Madame Beriot
 vågade försöket, Herr Bull inställdes för den ansed-
 da sångerskan och antog, utan farhåga anbudet —
 spelade för den musikaliska stora folksamlingen och
 folket ville jemföra den så kallade unga vilden med
 sjelfva Maestro Paganini. B:s ryckte blef således
 stadgadt i sjelfva konstlandet; hvarefter han begaf

sig till England, der han äfven väckte den största beundran, gaf 270 konserter, som säkerligen lemnade $\frac{1}{2}$ Millions R:dr behållning; men kärlekens magnetism drog B. ännu en gång till Paris, han inställde sig hos sin fordna välgörarinna i den förändrade ställningen, behöfde nu icke till sin älskarinna, efter det fransyska ordspråket, *con amore declamara "diner de mon cœur et super de mon ame"*, utan tillbjuda både hjerta och en oberoende lefnad i välstånd, för utan all musik och ryktbarhet; hvarföre ock giftermålet afslutades. — B. fortsatte derefter sin konstresa genom Tyskland och Ryssland hit och vidare hem till sina berg och dalar, ledsagad härifrån af sin unga Fru och en liten Bull.

Efter att hafva spelat inför Kongl. Hofvet, gaf B., såsom ofvan nämnt är, sin första konsert den 15 i kyrkan för en folksamling mellan 2 å 3,000 personer, hvartill entréen kostade 3 R:dr B:co; derefter påföljande vecka 3:ne konserter å Kongl. Theatren, mot 2- 3- å 4-dubbelt förhöjda spektakelpriser.

Meningarne om B:s konstmässiga, öfverlägsna och ovanliga spel äro visserligen icke delade; men deremot om hans composition och föredrag. En mycket förtjust Tidnings-Redaktör yttrar, efter B:s 1:sta konsert, bland annat: "Skall jag tala om den utom-

ordentliga fulländningen i hans dubbla, tredubbla och, jag tror till och med fyrdubbla staccato, om hans fram- och återgående passager af säkerligen ett halft hundratal toner, staccaterade i ett enda stråktag derifrån uppåt, om hans dubbeldriller och driller i flageolet, hvilka sedaare icke ens den största virtuos bland allt hvad kanarifogel heter, skulle kunna öfverträffa, om hans förvånande arpeggio, hvarigenom han i hela fem, sex minuter låter stråken hoppa på sin hypomöchlion, i en blixtsnabb darning, öfver alla fyra strängarne, om hans orkanlika löpningar från det lösa G ända upp till stallet på första strängen och till fortsättning deraf tillbaka i flageolettskalan, samt åter från de högsta tonerna i en sekund ner till de lägsta, om den alldeles ytterliga säkerhet, hvarmed han vid ändan af något motiv eller en afdelning, och med en abandon liksom han hvilade sig litet efter de föregående ansträngningarne, till slut stryker först en grof ton på fjerde strängen, derefter i ett hopp en flageolett öfverst på första, så en annan grof på andra eller tredje, åter en flageolett på yttersta fjerde eller första, och så vidare allt i ett enda ögonblick, så fort att örat knappt hinner följa med de afgrundsvida intervallerna, skall jag tala om detta? Eller heldre om den inspiration och nerve, som lägger en karakter, en färg i alla dessa kolossala mekaniska svårigheter, som låter dem i

och för sig stiga tillbaka såsom föremål endast i andra ordningen, värda vår beundran eller genom hvilken de förädlas och taga en lefvande och naturlig skepelse, så att man endast till hällften anar det utomordentliga machineri, hvarigenom dessa effekter tillvägabringas! Heldre om det oöfverträffliga *cantabile*, hvarmed den unga Maestro hela stunderna håller oss i tvekan, om det verkligen är några strängar, och icke snarare en människoröst, som frambringar dessa toner! Om detta trolleri, hvarigenom de mest sönderslitande suckar, den mest försmäktande känsla, det mest ängslande vemod tilltala oss ur denna röd-lackerade trädbit, så lik hundra andra, tilltala oss, fångla oss, gripa oss i vårt innersta! . . . I sanning Ole Bulls är för mycket genialiskt, för mycket sannt musikaliskt, för att man vid dess bedömande skulle ha lust och kyla nog att uppehålla sig vid de tekniska detaljerna. Det ligger någonting förmer i hans föredrag än herraväldet öfver Instrumentet, än mästerschap att besegra de djerfvaste svårigheter, det ligger poesi, det ligger musik, det ligger en själ, ett hjerta. Ole Bull är i sin exekution skapare, man finner det genast vid hans första stråkdirag i dessa äfven i sin helhet snillrika, om också måhända icke fullkomligt regelbundna Compositioner, det är något som kommer inifrån, från djupaste djup; han är i sina skapelser en fantast, om man så vill, men det

är utomordentligt mycket eld och känsla och interesse och älskvärdhet i dessa fantasier."

Vi kunna likväl icke fullkomligt dela denna entousiasme, utan att anmärka:

Hvad B:s composition vidkommer, att, utom den så kallade Polacca Guerriera, som var ganska vacker och temmeligen sammanhållande, alla de öfriga compositionerna utgjordes blott af osammanhängande och icke utvecklade idéer, byggde allenast för konstgrepp och knalleffekt för massan, som alltid mer begäpar det vidunderliga, än senterar det ästhetiska. — Compositionen saknade således värde; men så förhöll sig icke med hans execution, som till det mesta är sann enligt den ofvan intagne recensionen. — Några tre till och med fyratoniga staccaterade toner kommo likväl ej i fråga — men väl två och tre till fyra, utan staccato, då han ensam sökte efterhärma en hel Quartette. — Hans arm är gigantisk, och vanliga virtuoser måste alltid, åtminstone inom sig, erkänna att de aldrig kunna upphinna hans force. För att ensam kunna exequera en Quartette har B. likväl måst förändra strängarnes vanliga läge på Violinen och låta desse ligga nästan horisontelt; derigenom kan han omöjligen riktigt begagna sig af de vackra mellansträngarne, hvilka blott tjena honom till accompagnement och flageolett. Han utför sina svårig-

heter således mest på de begge yttre strängarne, af hvilka alltid basen blifver något surrande och qvinten något skärande. Häraf följer äfven, att B. icke kan på ett så inrättadt instrument exequera någon annans composition och man kom således ej i tillfälle få höra eller bedömma honom i rent och ärligt spel.

Då B. redan samlat en tämligen ansenlig förmögenhet, borde han kunna bortlägga häxmästeriet och åtminstone sparsamt begagna sin trollviolin, men deremot öfva sig på en vanlig, och derå söka exequera de bättre compositörernes arbeten, hvilka, såsom nämnt är, ligga vida öfver hans egna. Att B. äfven i den händelse komme att utmärka sig, är troligt, ehuru han nog finge arbeta, innan tonen blefve lika ren och klangfull, som Herr Wolfs.

Herr B. utnämndes, före sin afresa härifrån, till Ledamot af Kongl. Svenska Musikaliska Akademien, samt af Kongl. Maj:t till Riddare af Wasa-Orden. — Bull blef således den förste Riddare af alla våra konstnärer och compositörer. Om andre äfven vore förtjente af en sådan uppmuntran, kan man likväl ej påstå, såsom ofta glunkas vid stjernfall, att Riddaren saknade förtjenst.

2:dra KAPITLET.

Den Kejsersliga Ryska Ståten.

„Nog finnas kronor, ja; —
men hufvuden derunder?”

„Uti min Lejonhud de dver-
garne få rum.”

Victor Hugo.

När man väntar sig något stort, händer sällan att verkligheten blir större än sjelfva inbillningen. Vi väntade få se Thronföljaren till det mäktiga Grannriket och fingo skåda sjelfva Hans Kejsersliga Maj:t i sin glans och herrlighet.

Den 10:de, eftermiddagen, hvimlade hela Skeppsbron af tusendetals nylikna menniskor, (lycka att det ej var efter den 19:de, då Häst-Gardet trohigen, liksom vid Munkbron, skingrat massan till stor skräck) alla väntande få höra kanonernas dunder till Signal, att den höga Gåsten nalkades. Änteligen klockan nära 8 hördes kanonerne från 2:ne divisioner Kanonjollar, som lågo i linie ifrån Kastellholmen till Tjärhofvet, och derefter från Kastellet, hvilket besvarades från Herkules, som kom främst och hade den Kejsersliga sviten om bord, samt följdes af tvenne andra Ryska Ångfartyg, efter hvilka syntes Svenska Ångfartyget Gylfe. Ingen anade då den utomordentliga surpris, som redan på aftonen yppades, nämligen att Hans Kejsersliga Maj:t

äfven helt incognito medföljt, för att öfverraska den Kongl. Familjen med sitt vänskapliga besök — man trodde knappast rycktet om denna glada öfverraskning innan påföljande dag, då det bekräftades. — Och viingo skåda den mäktigaste man på jorden — Ett värdigt och fullkomligt ideal af den fantasi man gör sig om en sådan man. — Stor och verkligt skön till det yttre, blixtrade från de stora blå ögonen ett inre allvar, en kraft och storsinnet, som tilldrog sig allmän vördnad.

Lyckligt är att millioner människors sjelfhärskare visar sjelfständighet och ädel storhet.

Hans K. H. Storfursten Cesarewitsch var en ung 20-årig man, om hvars yttre ej är serdeles att anmärka mer, än att H. K. H. icke hade ringaste likhet med det Kejsarliga Majestätet; men deremot var en af de yngre Storfurstarne en fullkomlig afbild af den store kejsaren.

Sedan H. M. Kejsaren inspecterat det lilla Stockholm hade att framvisa, utdelt flere Ordnar och frikostiga skänker &c., afreste han med de begge yngre Storfurstarne d. 13 kl. omkring half ett f. m. på Ångfartyget Herkules, under salut från Skeppsholms- och Kastellholms-batterierne. — Han beledsagades om bord af H. M. Konungen och H. K. H. Kron-Prinsen.

Af de många Ordnar H. M. Kejsaren utdelte, saknade likväl Herr Landshöfdingen, Baron Rålamb någon till uppmuntran och hugsvalelse för den hårda stjernsmäll bemälde Herr Baron erhöill, då han på Ångfartyget Gylfe d. 8 skulle resa H. K. H. Storfursten till mötes.

3:dje KAPITLET.

Tryckfriheten. Opinions-yttringarne.

„Ve det land, der icke ordet mera är freitt; ty der ligger äfven välståndet i bojor!“ —

von Maltitz.

„Maktens utöfning och mennisko-kännedomen hafva endast ingifvit mig förakt och vämjelse. Om Ni visste, huru många låga, falska, krypande och skurkaktiga varelser omgifva den mäktige. — Det finnes ingen ståndpunkt, der menskligheten fäster en dystrare, mer vanäraande talf.“

Harrisen.

Tryckfriheten är en af våra heligaste rättigheter, och genom serskildt Grundlag eller så kallad Tryckfrihets-förordning bestämd. Dess inskränkning har alltid väckt Nationens uppmärksamhet och deltagande, samt betraktats såsom ett tugnt, hotande moln

mola på upplysningens solbeglänsa himmel. — Sedan bindeln en gång fallit, torde det väl äfven blifva fåfängt söka belägga menskligheten dermed, förutan de i mörkret famlande, hvilka deri lätteligen kunna hållas, men de som sluppit derur låta svårligen åter fångsla sig.

Herr Assessoren Crusenstolpe, som fordom pejlade i grumligt vatten, har omkring 5 år tillbaka öfvergifvit detta lejda, honom ovärdiga yrke och sedermera ståndaktigt emotsått hvarje lockelse till dess fortsättande. Han har i stället skildrat karakterer, ställningar och förhållanden, upplyst nationen med sanningens kraft och geniets tjusande hänförelse — Han har kämpat mot fattigdom, mot guldets retelse och fagra löften, blifvit en folkets man och skördat lönen i häcktelse, men med allmänna opinionens deltagande. — Han lider således icke ensam, utan smärtan delas med Sveriges bildade befolkning.

”Den lider mest, som qvalen ensam bär,”

Och andras fröjd för honom plåga är;

Men smärtans halfva väg Du lagt tillbaka,

”Så snart Din sorg i andras fått sin maka.”

Sedan indragningsmakten slungat sin bannstråle
å Herr Crusenstolpes 2:dra Bref om Ställningar och

Förhållanden, samt Herr Justitiæ-Kanslern Nerman, i samråd med Herr Hof-Kanslern von Hartmansdorff, uppdragit Advocat-Fiscalen i Kongl. Svea Hof-Rätt C. H. Pfeffer, att åtala Herr Crusenstolpe för Majestäts-brott, så hade bemälda Hof-Rätt, utan att, jemlikt Lag, hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla åtalet samt förfråga huruvida Kongl. Maj:t ville att detsamma skulle upptagas eller nedläggas, genast upptagit frågan till afgörande, utvalt Jurymän, för hvars opartiskhet allt varit och blef att befara. — Desse, jemte de öfrige Jurymännen, sammanträdde den 18 och Pluraliteten füllde Herr Crusenstolpe till det brott vederbörande äskat eller Majestäts-brott, för det han tillåtit sig ett klander mot "Konseljen." — Samma dag inmanades Herr C. i häcktet, hvarest rum redan långt förut lärt varit i ordning för hans räkning; samt följande dag eller den 19 hade Kongl. Hof-Rätten Utslaget färdigt till afkunnande för den dömd, som likväl ej kom ensam inför Rätta, utan åtföljd af flere hundrade bättre personer. Om förlöppet härvid hafva följande berättelser ingått:

"Redan kl. 12, eller en timma förr än den anklagade väntades voro Riddarhustorget, Riddarholmsbron och Riddarholmen upptagna af ifrigt samtalande grupper, pluraliteten bestående af embetsmän och borgare. En kedja af åskådare drog sig dessutom längs Riddarholmskyrkan, och man såg der,

bland kvinnor och barn, några af dessa välkända fysiomer, som tydligen säga, att de hellre vilja se än vara sedde. I Hof-Rättens förmak fann man en talrik samling embets- och tjänstemän, från hufvudstadens domstolar och öfrige embetsverk. I det ögonblick den väntade vagnen passerade Riddarholmsbron, skyndade alla till sessions-rummets dörr, der tvenne vaktmästare sökte förhindra obehöriga personers inträde, genom tillsägelse att blott en och en i sänder måtte passera. En så talrik embets- och tjänstemannapublik har Svea Hof-Rätt icke på lång tid skådat, och om än dess stämning i afseende på den residerande divisionen ej var den aldrevänskapligaste, torde man dock, i betraktande af hvad som sednare inträffade, få anse dess närvaro för en lycka. Hof-Rätten var, såsom det berättades, sysselsatt med läsningen af handlingar. Ett aflägsset hurrarop från Hof-Rättens trappor afbröt den entoniga läsningen, och lärer väckt någon sensation i sessionssalen. Det framkallade, uppgifver man, ett leende hos Herr Presidenten och de residerande herrarne, men man påstår dock att detta leende närmast uttryckte hvad man kallar "blandade känslor." Äntligen öppnades dörrarne: Under en förfärlig frängsel, och ett dån, som skakade de gamla konterfejerne öfver Hof-Rättens fordna ära, instörtade ett auditorium, hvars första chock kom

åskådaren att häfva för den lilla femmänniga areopagen. Presidenten sansade sig dock snart, slog den knytna handen flera gånger i bordet och ropade på tystnad med en stämma, som höjde sig i samma mån bullret aftog.

Ändtligen höjde hofrättsfiskalen sitt papper och nyfikenheten medförde den efterlängtade tystnaden. Efter en rubrik, som räckte en god stund och uti hvilken Hof-Kanslern, Justitiæ-Kanslern, Advocat-Fiscalen Fredholm och stadens Kämners-Rätt figurerade, kom det ändtligen till Hof-Rätten, till Juryn och till utslaget. Detta var ej väl utsagdt, innan auditorium deröfver anförde sina besvär på ett sätt, som vid denna Rätt aldrig tillföre varit åhördt; klackar och käppar förde dervid i synnerhet ordet. Förgäfves skrek Presidenten och slog näfven i bordet; man fruktade med fog, att den sista villan torde blifva värre än den första, då presidenten af en lycklig ingifvelse anmanade åhörarne, att besinna på hvad rum de befunno sig. Detta slog an; man tycktes för rummets skull glömma personerne, och besvärshänvisningen kunde ändtligen uppläsas, icke utan att, liksom allt det öfriga, mottagas af åhörarnes protester.

Herr Assessor Crusenstolpes hållning var det som gaf icke ringa upphöjning åt denna scen. Han visade en värdighet och ett lugn, som icke på nå-

got sätt förrådde de intryck, en människa med hans brinnande själ måste erfara af den olika rättvisan utom den kungliga rätten och inom densamma. Endast vid det ställe af utslaget, som förklarade att de om "*Konseljen*" fälda yttranden blifvit ansedda lasteliga mot "*Konungen*," märkte man hos honom en rörelse, som troget återspeglades i den lagfarna åhörarepersonalens anleten. Det var ett knifbugg, för hvilket hvarje af denna personals samvete syntes känsligt.

Af de i rätten sittande personer, voro Presidenten och Hofrätts-Rådet Hindbeck i första rummet föremål för åhörarnes nyfikenhet. Om Presidentens person kunde naturligtvis ingen misstaga sig. Så mycket svårare föll det sig deremot att få rätt på Herr Hofrätts-Rådet Hindbeck, efter hvilken alla sporde. Bemålde Hofrätts-Råd hade nemligen skjutit sin stol något tillbaka från bordet och satt derpå i en nedhukad ställning, som betog de fleste nöjet göra bekantskap med hans utseende."

Sedan Utslaget var afkunnadt följde folkmassan den dömde, under lilliga vivatrop och varma aktning-betygelser ner till hans vagn, som stod straxt utanför Kongl. Hof-Rätten; hvarvid man såg alla med blottade hufvuden gifva sin afskedshelsing, och då C. afreste hördes hela Riddarholmen genljuda af

starka burra- och vivatrop och en mängd hattar syntes dansande högt upp i luften.

Så slutades den I:sta allmänna opinions-yttringen.

Redan samma dag lär Herr Justitiæ-Kanslern Nerman dragit örnen åt sig, som man säger, och om aftonen syntes Polisbetjenter och militärpatruller både till häst och fot hvimla omkring det kvarter vid Ålandsgränd, uti hvilket Herr Nerman bor.

Följande dag den 21, omkring kl. 11 på aftonen syntes en större samling af bättre personer i Ålandsgränd. Rädslans försigtighet hade troligtvis äfven mycket bidragit, att vända folkets uppmärksamhet åt det hållet. Huru härvid tillgick är nu mera fullkomligt ådagalagdt, nemligen: att sedan de församlade ropat Nerman — Ner med Nerman samt derunder hvisslat och sorlat, hade, efter någon stunds förlopp, Herr Öfver-Ståthållaren Baron Sprengporten till fots anländt, hvarvid äfven en patrull tillkommit. På tillfrågan af Herr Öfver-Ståthållaren om afsigten med deras samling, svarades att ändamålet dermed vore en opinions-yttring mot Hrr Nerman och von Hartmansdorff. Med vanlig klokhet och lugn föreställde då Herr Öfver-Ståthållaren dem huru obehörigt och lagstridigt deras uppförande vore, samt uppmanade dem att åtskiljas och lemna stället, hvilket de lofvade verkställa, under yttrad önskan att ingen mili-

tärstyrka eller patrull måtte användas — utan bortskickas. Den som har rent samvete fruktas intet, Herr Öfver-Ståthållaren lät tillsäga patrullen att den var obehöflig, stod ensam bland folkmängden, som ej var af sämre blandning, än att den kunde inse Herr Öfver-Ståthållarens ridderliga förhållande och gaf sin aktning tillkänna med lifliga hurrarop och lefve Öfver-Ståthållaren! — Under tiden hade Herr Kommendanten Dævel ankommit och tilltalade äfven församlingen på ett höfligt och förekommande sätt, med anmaning att de ville åtskiljas. — Äfven denne redlige och nitiske Tjensteman visades tillbörlig aktning och ett lefve Kommendanten utropades allmänt; — Straxt derefter aftågade mängden, under afsjundande af flere kända National-Sånger, såsom: Det gamla Götha Lejon hvilar &c., Kung Carl den unga hjelte &c., genom Staden till Stadshuset, hvarest Herr Crusenstolpe sitter arresterad; — Under marschen hade antalet betydligen tillväxt, så att samlingen, anländ till Söder, uppfyllde en stor del af Peder Myndes backe och långt upp åt Göthgatan. Der ropades rättvisa åt Crusenstolpe! lefve Crusenstolpe! Öppna fönstret! Men Herr C. visade sig icke; härefter skingrades större delen, men somlige gingo tillbaka till Ålandsgränd, hvarvid någre äfven tillstädeskomne Pojkar och Sjomän skola, enligt flere vittnens utsago, utslagit åtskillige rutor i den

vänning Herr Nerman bebör. — Herr Öfver-Ståthållaren kom då åter i spetsen för en Cavalleri-trupp för att göra slut på oordningarne. — Herr Öfver-Ståthållaren talade nu i en mera allvarsam ton och yttrade: "att då de väulige tillsägelseerna blifvit utan påföljd, Herr Öfver-Ståthållaren nu vore sinnad att på hvad sätt som helst göra slut på oordningen, och att de, som icke genast åtlydde den tillsägelse att åtskiljas som nu meddelades, skulle blifva arresterade, samt att truppen skulle få befallning att skingra folksamlingen." Tillsägelsen åtlyddes och ingen behöfde tagas i arrest.

Så slutades den andra allmänna opinions-yttringen, utan att allmän säkerhet stördes eller någon enskildt person skadades till lif eller lem.

Af de många opinions-yttringar man dagligen hör och äfven läser, förtjenar serskildt nämnas och ihogkommas Herr Grefve C. H. Anckarswärds, vid insändande till Aftonblads-Redaktionen af 50 R:dr B:co till bidrag för Herr Assessoren Crusenstolpes Fru och Barn. — Denne kände stora, aktningvärde Statsmans yttrande var följande:

"Under öfverlygelsen, att den tro- och huldhetsoed, jag svurit, ingalunda genom något Majestätets hägn förhindrar det anständiga omdömet öfver Konungens offentliga handlingar eller åtgärder, inom sin

konselj; och att den således ännu mindre kan förbjuda detta omdöme öfver, genom statsförfattningen, inför lagen ansvarige Rådgifvares tillgörelser vid allmänna ärenden; skulle jag af mitt eget samvete anklagas för en skamlig feghet, om, vid uppmaningen till opinions-yttring uti en, det allmänna så nära rörande sak, som den dom i tryckfrihetsmål, hvilken öfvergått Herr Assessor Crusenstolpe, jag, genom tystnaden skulle sluta mig till dem, hvilka med likgiltighetens eller skadeglädjens köld äse det våld och lidande, som drabbar andra. Jag följer derföre en uti Dagligt Allehanda gifven vink, och nedlägger härmedelst äfven min mening uti den stora vågskål, som troligen med mera allvar än någonsin väger dagens tilldragelser, och bifogar i sådant ändamål härhos ett litet bidrag, att, i enlighet med uti Dagligt Allehanda uppgifna föremålet, under Herr Assessor Crusenstolpes fångenskap, jemte de medel andre gifva för samma ändamål, användas till understöd för dess Fru och Barn. Jag gör det icke såsom en hyllning åt något retsamt skriftställer, utan som ett uttryck af mitt bekymmer deröfver, att ett måhända för tillfället obetänkt, mera skämtsamt än allvarligt yttrande om den Kongliga Konseljens handlingssätt, ifrån Konseljens sköte, under våra ännu bestående grundlagar, blifvit antydt och antastadt som ett Majestätsbrott; jag gör det till uttryck af min förtrytelse

öfver den ringa uppmärksamhet å granlagenhetens fordringar, som vid jury-sättningen af detta mål blifvit ådagalagd af Kongl. Svea Hofrätt; jag gör det till ett offentliggörande af min tro, att utgången af denna märkvärdiga rättegång, ända till öfvermått, ådagalagt den barbariska oformligheten uti en lagstiftning, som inom en, på sådana grunder tillsatt jury, lagt uti en enda jurymans våld, att frändöma medborgare lif eller frihet och att kunna genom en enda röst, åtminstone ögonblickligt, förvåna samhället med det bedröfliga skådespelet af sjelfva statsförfattningens tillfälliga vanmakt, emot den, vid sista tryckfrihets-lagens framlockande, åtminstone ifrån den ena sidan oförutsedda möjligheten af jurymäns så enhälliga skefhet i omdöme, eller uteslutande undseende för maktens vilja eller önskingar, att frågor om medborgares lif och frihet, utan afseende å medborgerlighetens kraf, behandlas på ett sätt, som visar sig fullkomligt frigjort ifrån enskilda ställningars och förhållandens sällan samvetsgrannt dömande passioner.

Jag undertecknar mitt namn derföre att jag anser den beslöjade opinionsyttringen af mindre värde än den oförtäckta."

I sjelfva Templen hafva äfven ljudat ord, som ansetts lämpade efter den allmänna sinnesstämningen mot Juryn, och 3:dje Bändagen hördes i Storkyrkan

Psalmen N:o 312 afsjungas, såsom Predikstolsvers.
Den lyder:

När Du på samvete och ed,
Skall sanning uppenbara,
Till orätt dom ej då förled,
Räds att bedräglig vara;
Ty helig, helig Herren är,
Och den som falskt vid honom svär,
Kan icke bli ostraffad.

Om Du med uppsåt sanning döljt,
Och en oskyldig faller;
För hvad Du har i mörkret höljt,
Gud dig i ljuset ställer —
Gud låter icke gäcka sig;
Han ser dig, han skall dömma dig:
Var redlig eller bäfva.

Det är bittert säger Dagligt Allehanda med Hamlet,
Herr Lector Dahlstedt, som höll Predikan, har
ansett sig uppmanad att densamma till trycket be-
fordra. — Liknar den de ofvanintagna verserna, så
lärer visserligen något Regalt Pastorat för honom
först blifva till finnandes i en aflägsen framtid.

4:de KAPITLET.

Maktens våld mot folket eller den så kallade Revolutionen.

»Lagar till skydd för den rike,
och galgar för den fattige.»

E. L. Bulwer.

Oaktadt, på sätt i föregående kapitel nämnt är, ingen allmän frid blifvit af folket störd, ingen enskild person skadad, utom på några fönsterrutor; togs saken likväl på en så allvarsam sida, som sjelfva Kongl. Slottet varit i fara att blifva öfverrumpladt. Redan om natten till den 21 besattes Slottet med fördubbade vakter; och om morgonen såg man hela Lejonbacken garnerad med Soldater och gevär, kanoner med förspann nedanför Nordöstra flygeln, en division kanonjollar liggande på strömmen, Ålandsgränden fullsatt med vakt af både häst- och fötfolk, en division Kavalleri på Carl XIII:s torg, Stadshuset besatt med en stark kommendering, rullande kanoner genom Staden till Långholmen och flere kompanier manövrerande vid de vanliga aflösningarne. Hvarje Soldat var utrustad med 20 patroner och en ganska vacker vargkula i ändan på hvar och en, att fyra på med. — Och i så bistra tider uppäggade, voro de ej heller så nogräknade med en bajonett eller kolf-stöt.

Ingen fick gå, såsom vanligt öfver borggården, icke en gång öfver den yttre; ingen fara öfver strömmen mellan Skeppsbron och Skeppsholmen; ingen stanna utanför Högvakten, vid äfventyr att blifva arresterad eller öfverriden.

I ett sådant krigsläger vaknade de fredliga Stockholmarne, utan vetterlige fiender; och ovana vid en sådan disciplin, att ej få gå, ej stå, ej ro, visste de fleste icke huru de skulle förhålla sig, för att undslippa den vanäran att släpas i fängelse eller stötas och skymfas af legda knektar.

Från Hrr Befälhafvare dundrade blott de orden: arrestera. — Dock visade Soldaterna ej serdeles lust dertill, utan ofta fick befallningen flere gånger förgäfvos upprepas.

Mången, som nyligen förut sett Pasquillet uppföras å Theatren vid Kongl. Djurgården, trodde sig knappt vaken, utan drömmande se och äfven igenkänna Spürlings egne ord: arrestera.

Somliga trodde att det skulle föreställa en Ståt eller Galla-Spektakel för Ryska Tronföljaren, som då ännu var kvar i Staden.

Det oväsende, som man hört omtalas nyligen vara begånget i Kongl. Hof-Rätten vid afkunnandet af Herr Assessoren Crusenstolpes dom till 3:ne års fästning, hade icke åstadkommit någon militärisk

rörelse, och den förut beskrifna folksamlingen i Ålandsgränd var ännu föga känd, och de som visste något deraf kunde icke förmoda, att några utslagna rutor i Bryggar Gnospelii Hus skulle väcka sådant uppseende på högre ort; utan, som sagt är, man gissade till dess man fick höra omtalas verkställda arresteringar och på aftonen se uppslagne å flere Hus följande:

Kungörelse.

"Då allmänna ordningen inom hufvudstaden blifvit störd på ett lika oväntadt som straffbart sätt, samt sistlidne natt folkhopar, under oljud och hotelser mot åtskilliga personer, kringstrukit gatorna och äfven föröfvat våldsamt, medelst fönsters sönderslående i enskiltes hus; så har jag, churu Stadens innevänares förut ådagalagda aktning och lydnad för lagarna gifva mig skällig anledning hoppas att dylika uppträden icke vidare blifva förnyade, ansett mig böra härmed erinra en och hvar, att från sådana oordningar sig afhålla, icke deltaga i någon folkskoekning, samt villigt ställa sig till efterrättelse de tillsägelser som till ordningens bevarande af vederbörande meddelas; kommande den, som häremot bryter, att skylla sig sjelf, om han med all stränghet efter Lag behandlas; och förväntar jag af Stadens embetsmyndigheter och Borgerskap all möjlig

medverkan till lugnets bibehållande. Stockholm den
21 Juni 1838.

J. W. Sprengtporten.

O. B. Hult.

Af ofvan intagne kungörelse blir man ingalunda underrättad derom, att det är förbjudet gå fredligt på gatan eller stå, blott man icke deltagar i någon folkskockning — dessutom talas icke om annat än laga påföljd, ej om sabelhugg, bajonettstickningar eller arrest.

Hvad menas egentligen med folkskockning? Kan det kallas i en Stad med 80,000 innevånare om 2 å 3 personer gå tillsammans, eller om på en allmän plats 20 å 30 personer mötas eller träffa tillhopa, utan att företaga sig ringaste våld eller föra något oljud? Visserligen icke — Man ser t. ex. ofta vid Norrebro en folkskockning af flere hundra personer blott för att åse huru någon på strömmen metar eller håfvar norss. Kan sådant anses vådligt eller skadeligt för allmän säkerhet? Vi betvifla i sanning och tro, att i öfvervägande måste tagas, dels om folkskockningen öfverskrider den vanliga och dels om de sammanträffande tillkännagifva något tecken, som kan gifva anledning till fara.

Men huru tolkade patrullerne och vakterne detta farliga, för vissa nerfskakande ord: folkskockning?

Jo — så, att på Norrbo blefvo till och med blott 2:ne personer förbjudne att gå till bredds eller följas åt, utan måste skingra sig, för att undgå verkan af vederbörandes fällda bajonetter. Detta är visserligen sträng disciplin å ena sidan, men å den andra måste det anses för förtryck. Inga Samfunds-Lagar lära vara nog råa att betaga en icke fängslad meniska dess medfödda rättighet till en fri kroppsrörelse, utan annars förnärmande. — Eller gifves det väl någon Lag för Garnizonen, som berättigar, i fall den skulle finna för godt, eller af makt- och skadebegär, att drifva innevånarne, likt fänad en och en i sänder eller

i ra — i ra,
 som vargarna,
 och i stället för piskor, som voro mera lämplige för lydig fänad under en sådan Lag, begagna dragna sablar att klatscha med, alldeles som Lif-Gardet till Häst behagade göra vid flere tillfällen under de muntra dagarne.

På Ladugårdsgärdet gafs under lägret, så vidt jag vet, ingen simulacre, derföre, torde hända, var det tjenligt nog att detta skedde i Staden, der man åtminstone icke behöfde hugga i luften, utan utprässa ärligt Svenskt blod. — Mången torde få svettas mycket nog, för att, genom höga skatte-bidrag,
 kläda

kläda och underhålla desse öfversittare; och för dem måste det väl vara hårdt nog, att, i stället för skydd af de legda, af desamme blifva drifne och hetsade kring gator och gränder, likt odjur.

Med Historiska facta bör allt upplysas, som i annat fall skulle kunna anses skymfände, och vi vilja derföre anföra några Häst-Gardets manövrer, som hundradetals menniskor kunna bestyrka, nämligen ej allenast de, som sjelfva voro i fara att blifva öfverridne och nedsablade, utan mångfaldige andra, som, uppskrämde från hvilans sköte af den fasliga ridten kring gatorne den 22 om aftonen, genom sine fönster blefvo vittnen dertill. — Detta bör äfven gälla mer, än den förklaring vederbörande anförare för Truppen sökt gifva till rättfärdigande af det begångna våldet. — Det är vittnesbörden af de opartiske, som böra stadga omdömet.

Aftonbladet lemnar, såsom bidrag till dagens historia, följande sannfärdiga teckning.

"Alla Stockholmsboar känna att den 22 Juni eller den s. k. *Lilla Midsommarsaftonen* alla år vid Munkbron hålles en så kallad löfmarknad. Allmoge från landet iakommer med en mängd båtar lastade med löf, hvilket då utgör en begärlig vara, emedan alla mindre hemedlade boningar, verkstäder

och dylikt pläga prydas dermed under helgen. Åtskilliga barnleksaker, små majstånger, gungor o. d. äro då äfven utställda, hvarföre löfmarknaden på eftermiddagen erbjuder ett brokigt hvimmel af åskådare och köpare af alla åldrar. Mot aftonen denna dag har det ock, sedan urminnes tid, varit en plägsed, att lärgossar i handtverken fått sina mästars tillstånd att besöka marknaden, och vanligen kvarstannat under den ljusa aftonen, för att en stund gifva luft åt glädjen öfver denna lilla högtid, springa omkring och förfölja hvarandra med löfruskor m. m., hvarvid naturligtvis skratt, hurrarop och något stöj uppstått tills fram emot natten, då de åtskiljts, utan att någonsin svårare uppträden eller någon vådlig oordning deraf försports, om än någon gång åtskilliga knuffar eller mindre slagsmål till slut vankats emellan en och annan, som tagit något till bästa.

I går eftermiddag var äfven en sådan löfmarknad och längre fram på aftonen en dylik folksamling, som vi nyss beskrifvit, endast med den skillnad att den var mindre talrik än eljest vid dylika tillfällen, samt att icke den ringaste oordning förspordes, hvilket måhända hade sitt goda skäl uti den åtvarning, som Öfver-Ståthållaren aftonen förut låtit utgå. Blott åtskilliga hurrarop af späda röster hörde man omkring och straxt efter kl. 10 (ty den största mängden af folksamlingen, som ej var öfver

3 à 400 personer, bestod af yngre gossar och en stor del af barn under 14 år). Att hurra har förut alltid fått fritt passera på löfmarknadsaftonen, och pluraliteten föreställde sig därför förmodligen, att det äfven kunde låta sig göra i går, helst dylika glädjeyttringar vid flere andra tillfällen icke allenast varit från polisens sida tolererade utan äfven uppmuntrade, till och med vid så högtidliga tillfällen, som Kungliga personers promenader m. m. I alla fall voro hurringarna i går afton hvarken tätare eller mera bullrande än förr, så att de icke kunde gifva någon skälig anledning till den fruktan, att gossarna skulle företaga sig något vådligt emot samhällslugnet. Hvad hände imellertid? Klockan omkring $\frac{1}{2}$ 11 kom först en patrull af tolf man och en underofficer, af lifgardet till häst, Lilla Nygatan fram, åt Munkbron. Den red i skridt tre man högt, gatan framåt, till Riddarhustorget. Alla förhöllo sig lugnt dervid, och endast sedan patrullen passerat, helsades den af ett hurrarop från folkhvimlet. Men en stund derefter syntes en ny division af hästgardet nedkomma från Högvakten. Den bestod af minst 25 man och var, såsom det berättats oss, kommenderad af en officer. — Den gjorde halt på Riddarhustorget och slöt upp i front på två leder emellan hörnet af Dagblads-kontoret och Riddarholms-kanalen, hvarefter den befälhafvande, utan någon förutgången tydlig åtvar-

ning till folket, kommenderade "trafva, marche!" eller något dylikt, hvarpå divisionen uti traf red på och jagade hopen framför sig. Någre togo sin tillflyckt på trapporna och afsatsen nere vid Riddarholms-kanalen och andre sprungo allt hvad de förmodde för att rädda sig, upp i gränderna eller portarne till de kringliggande husen. Det var likväl icke nog härmed. När de ridande kommit förbi Bergstrahlska Huset, spridde de sig, enligt hvad flere uppgifva, med flankörer åt flere håll; en del jagade de flyende uppåt Gråmunkegränden, der några af folket räddade sig i en ännu öppen högarebod och andre satte af framåt Pettersénska Huset i stickande carriere, så fort hästarne orkade, huggande omkring sig med de dragna sablarne. Detta fortsattes sedermera stora Nygatan framåt, åter en gränd uppföre, Westerlånggatan tillbaka och åter ned Gråmunkegränden, hvarigenom flera fredligt vandrande personer nödgades fly så mycket de förmodde, för att ej blifva öfverridne.

Somlige uppgifva, att personer härvid blifvit sårade af sabelhuggen, men vi hafve ej med bestämdhet hört nämnas mer än en, som erhållit flera hugg, i hufvudet och i armen, samt sedermera blef förbunden på Rakstugan i hörnet af stora Nygatan och Gråmunkegränd.

Då det icke är tillåtet för en enda person att åka eller rida fort å Stockholms gator eller i dess gränder utan laga näpst, äfven om ingen skada sker; huru mycket strängare bör det icke bestraffas om en hel skara Ryttare svänga åstad, likt Kossacker, i full carrière och upptaga hela gatan, utan föregången krigsförklaring? Kunde anföraren för den våldsamma ridningen på de smala gatorne och gränderna i Staden väl tro, att det endast fanns snabb-löpande Löfmarknadsgossar, som kunde passera gatorne under parforce-jagten? — Men det är väl roligt för den, som har ett krigiskt yrke, att någon gång få visa sig modig, synnerligen mot obehäpnadt folk? Sådane bragder störa likväl allmänna säkerheten; och borde därför visserligen undersökas i laglig ordning framför mycket annat.

De mindre utfallen, som endast voro riktade mot 10 å 12 bestämda personer, vilja vi icke ens upptaga.

För hvar och en som icke blifvit uppfostrad vid Akademien å Långholmen, ej varit tilltalad och häcktad för brott, ljunder blotta ordet arrest hemskt. En redlig medborgare kan knappast tänka sig en sådan offentlig skymf, som att blifva släpad i fängelse, då han icke begått något brott, ej en gång tänkt derpå.

En till brott oförvunnen persons häktande har redan i de äldre Lagarna belagts med urbota bestraffning. 1734 års Lag benämner det för edsörebrott, såsom störande den frid, som Konungen svurit hafver, att hålla undersåtare sina. Den nu gällande Kongl. Förordningen af den 20 Januari 1779, som ändrar 7 §. i 20 Kapitlet Missgernings-Balken, lyder:

"Hvar som griper, bastar, eller binder någon oförvunnen, utan uppenbar missgerning, ther han må gripas och häktas före; straffes med ett års fängelse, med eller utan arbete, efter omständigheterna, plikte ock thertil Ett Hundrade Daler till Treskiftes. Orkar han ej böta, arbete therutöfver i fyra månader. Tager man annan med våld, utur eget, eller annars hus, eller af gato, väg eller annorstädes, och förer bort emot hans vilja, i fängelse, eller til annan ort, vare Lag samma, äntå at han ingen annan skade gjorde."

Den af Konungen besvurna Grundlag, hvaraf Regerings-formens 16 §. blifvit uti vår inledning citerad, tryggar äfven hvarje medborgare från fängelsernas vanärande hybblen.

I betraktande här af, var det förunderligt få i allmänna Tidningar läsa: "att natten till den 22 var endast orolig genom militär-patrullerna, som icke låto oskyldigt folk gå i fred, utan arresterade ända till

Ellofva personer, deribland, kuriöst nog, det af Komediens Pasquillet, för Hufvudstaden i allmänhet väl bekanta, Hof-Rådet och Polis-agenten Spürling, von Nandelstadt kallad, hvilken sjelf (i nämnde Komedi) är ytterst ferm att arresteras rabulister, krängelmakare, upprorsstiftare och "vädergifts-"blandare. — De öfrige uppgifna hafva varit 2:ne Bokhållare Ljungberg och Brunius, Bokhandlaren Olander, f. d. Dansören Sundström, Tull-Inspektoren, Löjtnanten Holm, Snickarne Billing och Nordvall, Juvelerare-gesällen Waldenström, Kyparen Cederman och Skräddaren Norell. — Polisförhör med dessa har hållits den 22 på e. m., dervid, oaktadt ingen af de arresterade lärar blifvit öfvertygad om att hafva begått den ringaste oordning — (några skola likväl, enligt Polisbetjeningens intygande, hvisslat), — Polis-Styrelsen likväl lärar förklarad dem alla (utom Bokhållaren Brunius, som mot borgen för sin person blef lösgifven) skyldige att kvarblifva i häktet." — Dock blefvo samtelige sedermera utsläppte eller satta på fri fot, emedan de om ingen förseelse eller brott, efter arrestering behöfdes, kunnat öfvertygas.

Det uppgifves att arresteringarne gjordes under åberopande eller skydd af ett gammalt så kalladt Excessplakat, tillkommit under Carl XI:s Förmyndare-Regering. — I så fall lära gamla Påbud kunna å-

beropas och göras gällande framför Lag och Regeringsform, om Ställningar och Förhållanden sådant fordra. — Men med hvad gammal Lag egde Polisstyrelsen makt kvarhålla de häktade personerna i fängelse, då de ingen ting hade gjort och intet brott var begånget — förutan uppgifvit hvisslande?

Hvissla? Det ordet måste visst vara rätta karakteren på "vädergift" — och såsom sådant högst farligt — eller torde hända det anses såsom crimen lesæ Majestatis divinæ. — Till denna sednare förmodan ega vi ingen annan anledning, än följande samtal med en 5-årig gosse, för några år sedan, hvarvid bland annat förekom:

Hvar bor Gud?

Svar. I Himlen.

Vet du min gosse hvad Gud gör?

Svar. Jo — det vet jag nog — han gråter när man hvisslar — det har mormor sagt.

Huru desse hvisslande fångar behandlades, inhämtas af den berättelse Herr Tull-Inspektoren, Ljtnanten Holm m. fl. afgifvit till Rikets Ständers Justitiæ-Ombudsman, hvaraf synes, att de blefvo under Rådhus-häktet insatte, såsom tjufvar visiterade, och bland sådane inlogerade, samt till en början i 18 timmar singo undvara de kräsligheter, hvilka utgöra högsta-kroppsplikt för brottslingar, eller vat-

ten och bröd, utan endast släcka sin hunger och
förgälselse med grumligt vatten. —

Det kan man kalla disciplin.

Sedan undersökningen om de sönderslagne ru-
torne slutats, äfvensom oljudet i och utanför Kongl.
Hof-Rätten, hvarmed 2:ne Polismästare för närvaran-
de äro sysselsatta, och hvaraf hittills ingen ting
kunnat hämtas, förutan Anekdoter och infällen; torde
det komma i sin tur, att närmare undersöka de våld-
samheter, som blifvit begångne emot folket.

5:te KAPITLET.

Tilldragelser efter oväsendet, intagne efter tidens ordning.

»Fullänkt lefver det mesta i barmen,
det minsta på läppen;

Känslornas innersta lif tåla ej former-
nas drägt.»

Ridderstätt.

Något vackert borde väl äfven finnas i teckningen,
och detta utgöres af den trogna makan, Fru Crusen-
stolpes uppförande. — I stället att söka äktenskaps-
skillnad, begärde hon endast att få dela mannens

lidanden i häcktet och på fästningen. — Med en sådan maka, det skönaste barn, som blomstrar under fostrans vård, samt samtidens aktning och tillgifvenhet, är Herr Assessoren Crusenstolpes eller den dömdes lott mera afundsvärd, än dess Domares.

"Auch ein Klaglied zu seyn im mund der Geliebten ist herlich,

Denn das Gemeine goth Klanglos zum Orkus hinab." —

Herr Öfver-Ståthållaren, Baron Sprengtportens afskedstagande har länge omtalats af Tidningarne, men beriktigats af Stats-Tidningen såsom ogrundadt, till och med sedan Herr Öfver-Ståthållarens afskedsansökning var ingifven; dock skulle Stockholm äfven lida denna förlust, som aldrig torde hvarken kunna eller blifva ersatt. Isynnerhet om man betraktar huruledes den, hvars förhållande väckt allmänhetens bittraste hat, stiger, och den, som deremot skördar allmän aktning och kärlek, snart sagt enthousiasme, måste resignera.

Herr Baron Sprengtporten besitter alla de hedrande egenskaper, som fordras, för att sköta och verka på sin frånträdde plats. Han innehar grundliga insigter uti de militära, civila och administrativa ärenderna. — Ett godt hjerta, god vilja, kraft och oförtrutethet till utförande af allt, som kunde gagna

Staden och Samhället. Han följde med sin tids bildning och framsteg, samt har alltid haft den Stad, hvaröfver han styrde, i liflig åtanka. Derom vittna de många förbättringar till Stadens nytta och förskönande han vidtagit; — derom Borgerskapets odclade tillgifvenhet och saknadens tårar.

Hans redliga karakter kunde icke böjas efter motsattas åsigter, ej medgifva ett tillbakaskridande —

”Han kunde icke vika,

Blott falla kunde han.”

Herr Baron Sprengtporten har redan afrest till sina egendomar i Södermanland. Vi önska honom der all den lycka och trefnad ett ljust minne och samvetsfrid i ensligheten medföra! Den tid torde dock, med Guds bistånd, snart komma, då äran och förtjensten äfven uppsökas, således hyser Samhället hopp, att ännu en gång få se Herr Baron Sprengtporten i en vidsträcktare verkningskrets, än den privat-lifvet medgifver.

Såsom en af de vackrare betygelser äfven de mindre Herrarne söka bevisa dem (förmodeligen för att afskräcka på ett håll och väcka uppseende för trohet och nit å ett annat), som gjort sig kände för nitälskan af sanning och rätt, förtjenar ihogkommas

---

Herr Lots-Direktören, Öfversten m. m. Lundstedt och Förvaltningens af Sjö-Ärendena Herrar Ledamöter.

Kongl. Förvaltningen har nämligen, uppå anmälan af Herr Öfversten Lundstedt, skiljt en ung tjänsteman, t. f. Kanslisten i Lots-Kontoret, Herr Kopisten Th. Sandström från dess innehafda befattning uti nämnde Kontor, utan att höra Herr Sandström, rörande den lösa uppgift Herr Lundstedt andragit såsom skäl dertill, eller att Herr S. skall visat försumlighet i tjänsten; tyertom lärer en af Ledamöterna, Herr Widin under öfverläggningen yttrat: "att om han blir hörd, så rättfärdigar han sig, och då bli vi icke af med honom." Således, och då härtill kommer att Herr S. är en utmärkt duglig och nitisk tjänsteman, måste anledningen till detta förfarande igenfinnas deraf, att Herr S. är en af Herr Assesoren Crusenstolpes politiska vänner och äfven uppenbarligen sådant betyogat, samt i allmänhet gjort sig känd för frisinmade och oberoende tänkesätt.

"Leçon commence; exemple achève."

Bland oroande tilldragelser under de 30 sistflutne dagarne följer Hans Maj:t Konungens olyckliga ridd, hvaraf Hans Maj:t ännu icke blifvit riktigt återställd. Att Försynens skickelse just skulle kasta Hans Maj:t in på ett Nermanskt område, är visserligen outransakligt, churu mången funderat derpå.

Arbetet vid Butikbyggnaden å Helge-andsholmen har afstannadt, ryktet förmäler att hinder lära uppstått för dess fortsättande. — Såsom en gifven plan och anläggning af Herr Baron Sprengtporten, torde ryktet vara sannt.

Sedan egaren till den så kallade Ålandska fästningen, Bryggaren Gnospelius, ledsnat vid husets bevästande, och hos Rådstufvu-Rätten yrkat, att den bevakade Herr Justitiæ-Kanslern måtte åläggas genast aflytta, på det han måtte undslippa vakten och dess larmande, har, innan målet förekommit vid bemälda Rätt, Herr Justitiæ-Kanslern begärt hos vederbörande att vakten måtte blifva borttagen. — Således lærer väl frågan förfalla. — Men den gången måste folkviljan tagas i betraktande.

6:te KAPITLET.

Samling af Anekdoter.

„Ingen Läkare kan minnet
rena ifrån sina fläckar.“

Möllner.

En glasmästare-gesäll, behörigen försedd med glas och verktyg för fönsterrutors insättande, hade en afton slagit sig ned i en rännsten uti Ålandsgränd.

— Det har ifrågasatts om detta var en tillfällighet eller en följd af omtänksam spekulations-anda, för att, i händelse af behof, vara närmast till hands.

En person, hvilken, likasom många andra, blef uppkallad till Poliskammaren, i anseende till oväsendet i Ålandsgränd, utan att egentligen veta, huruvida det vore i egenskap af part eller vittne, eller endast för att "upplysa i allmänhet" (som det kallas), hvad han kunde hafva förnummit angående nämnde uppträde, aflade en ganska redig och temligen fullständig berättelse om en hop redan beskrifna detaljer: om hurrandet, ropen m. m. — Vid ett ställe i berättelsen skall Ordföranden frågat hvar den berättande själf var i det ögonblicket, hvarpå denne svarade: "jo, jag var i Norrköping. — Huru har Herrn då fått reda på allt, hvarom Herrn nu berättat? — Jo, det har jag läst i Tidningarne."

Samma dag den stora militärparaden egde rum omkring Slottet, sökte någon att för en angelägenhet af vigt få företräde hos en högre person derstädes. Sedan han med många svårigheter vunnit inträde i Slottet genom de många vakterna, hvaraf det sperrades, anhöll han hos en af Hofbetjeningen att blifva anmäld och få veta när han kunde få komma tillbaka för att få sitt ärende uträttadt. Denne svarade ho-

nom då med mycken artighet: "jag skulle gerna uppfylla M. H:s önskan, men det tjenar till ingenting, emedan det är omöjligt att få tala vid N. N., innan revolutionen är slut.

Då 2:ne personer blefvo på Norrbro af Patrullen med fällda bajonetter åtskiljde, frågade blott den ene om han fick lof göra sällskap med sin egen person, hvilket, efter något begrundande, tilläts.

En uppmaning har, uti en annons i Aftonbladet, blifvit gjord, att någon tecknare måtte porträttera så väl Hr Presidenten och Ledamöterna af Hindbeckska Divisionen, som Rättens och Aktors Jurymän, samt uti en lithografi enkadrera dessa porträtter; härvid erindrar Freja, "att stark afsättning skulle sannolikt icke saknas; ty i hvarje hus finnes säkerligen något ställe, der en sådan lithografi skulle utgöra en lämplig prydnad."

Tre personer stodo på Norrbro en af aftnarna och samtalade. Hastigt framträdde en polisbetjent och säger: "Det är förbudet att skocka sig och stå tillsammans på gatan. Herrarne äro så goda och skingra sig!" Såsom det är vanligt med Svenskar, hvilka gerna vilja veta skäl för allt, gjorde herrarne några invändningar, pockade på sin rättighet att fritt

få gå och stå hvar och hur de ville, med mera dylikt. Polisbetjenten råkade i en liflig tjensteiver. "Om icke herrarna genast skingra sig," sade han, "så arresterar jag herrarne." — "Arrestera, arrester!" sade två af dem, och gingo skraftande sin väg. Den tredje stannade qvar och såg helt kallt på polisbetjenten. Nu uppflammade dock embetsnitet till sin höjd hos den sednare. Med en hotande uppsyn och handen under västen, förmodligen för att fatta sin tjenstebricka, utbrast han: "Har inte herrn hört, hvad jag sagt? att herrn skall skingra sig!" Herrn måste hålla näsduken för ansigtet, för att icke bresta ut i gapskratt och blifva arresterad, om icke för oförmåga att fullgöra den oväntade befallningen, dock för gäckeri med den höga myndighetens lika nitiska som genialiska handtlangare.

Vid ett hus å Söder, som stod under reparation, föllo de der uppsatte ställningarne ned; hvarvid en af arbetarne yttrade: "Ställningarne hafva ramlat, men Förhållandena stå likväl qvar."
